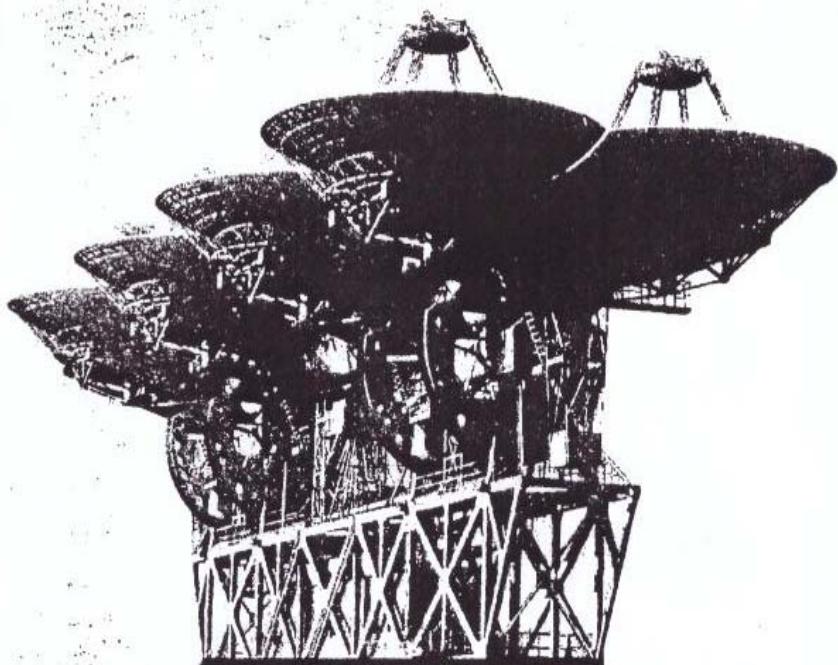

СЬОМА УКРАЇНСЬКА
КОНФЕРЕНЦІЯ З
КОСМІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ

Національне космічне агентство України
Рада з космічних досліджень НАНУ
Інститут космічних досліджень НАНУ-НКАУ
Національний центр управління та випробувань
космічних засобів

ЗБІРНИК ТЕЗ

3 - 8 вересня 2007 р.
Крим, Євпаторія, НЦУВКЗ

Національне космічне агентство України
Рада з космічних досліджень НАНУ
Інститут космічних досліджень НАНУ-НКАУ
Національний центр управління та випробувань
космічних засобів

**СЬОМА УКРАЇНСЬКА
КОНФЕРЕНЦІЯ З КОСМІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ**

ЗБІРНИК ТЕЗ

3 - 8 вересня 2007 р.

Крим, Євпаторія

2.14 ВЫСЫПАНИЯ ВЫСОКОЭНЕРГИЧНЫХ ЗАРЯЖЕННЫХ ЧАСТИЦ В СРЕДНЕШИРОТНОЙ D-ОБЛАСТИ ИОНОСФЕРЫ

А.М. Гоков

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Україна

Alexander.M.Gokov@univer.kharkov.ua

В ХНУ імені В.Н. Каразіна с постачаньою метода частичних отражень (ЧО) проводяться регулярні дослідження отклика середньоширотної D-области іоносфери в періоди возмущень антропогенного (удалені старты ракет) і природного (сильні грози, сонечні вспышки і магнітні бури (МБ), сонечний термінатор, сильні землетрясения, затміння Сонця) характера (см., напр., [Гоков А.М., Тирнов О.Ф. Геомагнетизм і аерономія. №1. С.184. 1998; Gokov A.M., Tugnay O.F. Telecom. and Radio Engin. №7–8. Р.6. 1999; Гоков А.М., Черногор Л.Ф. Радіофіз. і радіоастрон. №4. С.348. 2000; Гоков А.М. Геомагнетизм і аерономія. №4. С.532. 2001; Gokov A.M., Tugnay O.F. Telecom. and Radio Engin. №10&11. Р.123. 2002; Гоков А.М., Тирнов О.Ф. Космічна наука і технологія. ДОДАТОК. Т.9. №2. С.86. 2003; Gokov A.M., Tugnay O.F. Telecom. and Radio Engin. №3&4. Р.159. 2003; Гоков А.М., Черногор Л.Ф. Космічна наука і технологія. №5/6. С.12. 2005; Gokov A.M., Tugnay O.F. Telecom. and Radio Engin. №1. Р.63. 2005; Гоков А.М., Тирнов О.Ф. Космічна наука і технологія. №5/6. С.69. 2006; Гоков А.М., Тирнов О.Ф. Геомагнетизм і аерономія. №5. С.690. 2006.]). Одною з головних особливостей дослідженій являється то, що в періоди перечислених подій статистично достовірно реєструвались характерні зміни характеристик ЧО КВ сигналів і радіошумів, возмущення концентрації електронів $N(z)$ в середньоширотній D-області іоносфери на ~ 50–150% (і більше) з характерними періодами і тривалостями, які відсутні в незамущених умовах. Аналіз великого числа експериментальних даних і змін параметрів космічної погоди дозволив інтерпретувати такі зміни як зміни характеристик ЧО сигналів, радіошумів і $N(z)$ з постачаньою гіпотезою про висипання високоенергетичних електронів і протонів. Підтвердженням цієї гіпотези являється те, що в ряді експериментів в періоди сильних МБ впродовж одиниць–десятирічок хвилин візуально наблюдалися свічення неба типу «полярного» сияння. Оцінки енергетичних характеристик потоків заряджених частиц, виконані на основі методики [Chernogor L.F. et al. Радіофіз. і радіоастрон. №2. С.191. 1998] по експериментальним даним показали, що вони сходяться за величину і не порівнюють з відомими літературними даними. В сообщенні обсуждаются названные характерные особенности и возможность висыпаний високоэнергетичных заряженных частиц в среднеширотную D-область ионосферы.